

Україна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківська державна зооветеринарна
академія
Кафедра прикладної екології
ім. О.А. Колесова

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

ОХОРОНА ПРАЦІ
(LABOUR PROTECTION)

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
162 - «БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА
БІОІНЖЕНЕРІЯ»
Другий рівень вищої освіти
Курс I

Укладачі:
Маменко О.М.
Ємець З. В.

Харків, 2017

УДК 639.3:331.483(073)
ББК

Охорона праці. Робоча програма для студентів другого рівня вищої освіти зі спеціальності 162 "Біотехнології та біоінженерія". Маменко О.М., Ємець З.В. // Харківська державна зооветеринарна академія. Кафедра прикладної екології ім. О.А.Колесова: РВВ ХДЗВА, 2017.

Рецензент: Хохлов А.М., професор.

Видавництво РВВ ХДЗВА, 2017

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри прикладної
екології ім. О. А. Колесова
проф. О. М. Маменко

«_____» _____ 2017 р.

Структурний план (нормативної) навчальної дисципліни

ОХОРОНА ПРАЦІ

(назва дисципліни)

для студентів другого рівня вищої освіти зі спеціальності 162 "Біотехнології та
біоінженерія"

Види занять та форми контролю	Обсяг дисципліни за навчальним планом		У т. ч. по семестрам	
	кредит	годин	I	II
Всього годин по плану	4,0	120		120
У т.ч. аудиторних	1,1	40		40
самостійних	2,9	80		80
Із аудиторних				
лекцій	0,5	20		20
лабораторних	0,5	20		20
практичних				
семінарських				
Модуль (заліковий кредит)	ЗМ	4,0	120	120
	ЗМ - 2	2,0	60	60
	ЗМ - 3	2,0	60	60
Залік				
Іспит		*		*
Курсовий проект (робота)				

**НАЗВА, ЗМІСТ ТА ШИФРИ ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ ВІДПОВІДНО
ДО ГАЛУЗЕВОГО СТАНДАРТУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ
ПРОГРАМИ**

Назва модулів та їх зміст	Шифри змістовних модулів
<p style="text-align: center;">Модуль-1</p> <p>Правові та організаційні основи охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Структура, складові та функціонування охорони праці в галузі. Стан умов праці. Методи праці та проведення інструктажів з охорони праці. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Класифікація небезпечних виробничих факторів. Показники травматизму і професійних захворювань на виробництві.</p>	<p>1.СВ.С.04.ПР.О.10.01 1.СВ.С.04.ПР.О.10.02 1.СВ.С.04.ПР.О.11.01 1.СВ.С.04.ПР.О.11.02</p>
<p style="text-align: center;">Модуль-2</p> <p>Охорона праці на виробництві. Гігієна праці. Служба охорони праці на підприємстві. Гігієни праці та виробничої санітарії. Особиста гігієна працівників виробництва. Пожежна безпека. Професійні захворювання небезпечні для людини. Профілактика професійних простудних захворювань та інвазій. Дезінфекція ЗІЗ, інвентарю, спецодягу. Техніка безпеки при роботі за комп'ютером. Класифікація шкідливих речовин в залежності від ступеня небезпеки. Заходи безпеки при використанні отрутохімікатів (мінеральних добрив, лікарських та дезінфікуючих засобів). Виробниче освітлення. Шум, вібрація, ультра- та інфразвук, захист від них.</p>	<p>1.СВ.С.04.ПР.О.12.01 1.СВ.С.04.ПР.О.12.02 1.СВ.С.04.ПР.О.12.03 1.СВ.С.04.ПР.О.13.01</p>

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (лекційний курс)

№ п/п	Теми і плани лекцій	Кількість груп	Рекомендована література
1	2	3	4
МОДУЛЬ 1			
1.	Предмет «Охорона праці». Задачі, мета та завдання курсу «Охорона праці». 1. Поняття, зміст і соціально-економічне значення охорони праці. 2. Історія розвитку охорони праці як дисципліни. 3. Задачі курсу «Охорона праці».	2	1 (10-20)
2.	Правове і нормативне регулювання охорони праці. 1. Законодавство України про охорону праці. 2. Охорона праці жінок, неповнолітніх та інвалідів. 3. Забезпечення спецодягом і засобами індивідуального захисту робітників. 4. Державний нагляд, відомчий і громадський контроль за станом умов і охорони праці. 5. Нормативно-правові акти з охорони праці	2	2 (58 – 76)
3.	Класифікація небезпечних виробничих факторів. 1. Класифікація небезпечних, шкідливих виробничих факторів і умов праці. 2. Заходи боротьби з небезпечними та шкідливими виробничими факторами, захист від них.	2	1 (10-20)
4.	Основи виробничої санітарії. 1. Гігієна праці та особиста гігієна працівників. 2. Санітарно-гігієнічні вимоги при проектуванні і будівництві виробничих приміщень. 3. Параметри мікроклімату виробничих приміщень. 4. Культура виробництва. Ергономічні вимоги щодо організації робочих місць. 5. Техніка безпеки при роботі на комп'ютері.	2	4,6,7
5.	Санітарний нагляд та культура виробництва. 1. Загальні вимоги щодо організації робочого місця. 2. Техніка безпеки при роботі за комп'ютером. 3. Ергономічна організація робочого місця. 4. Атестація і раціоналізація робочих місць. 5. Естетика на виробництві	2	(47...50), 5 (57...59), 6(30...35), 7(40...47), табл 2
МОДУЛЬ 2			
6.	Основи виробничої санітарії. 1. Загальні поняття про сильнодіючі отрутохімікати. 3. Виробнича санітарія. 4. Мікроклімат робочої зони. 5. Захист від шуму, ультра та інфразвуку, вібрацій, іонізуючого випромінювання та електромагнітного поля.	2	2 (26-36)

7.	Основи гігієни праці. 1. Основні задачі гігієни праці.. 2. Особливості гігієни праці працівників. 3. Санітарно-гігієнічні вимоги до проектування та будівництва виробничих приміщень.	2	1 (116-120)
8.	Основи електробезпеки на виробництві. 1. Основні вимоги електробезпеки на виробництві. 2. Види електротравм. 3. Засоби і заходи захисту від ураження електричним струмом.	2	1 (107-115)
9.	Основи пожежної безпеки на виробництві. 1. Основні вимоги пожежної безпеки на виробництвах. 2. Основні способи пожежогасіння. 3. Види вогнегасників.		
10.	Надання першої долікарської допомоги 1. Перша долікарська допомога при травмах та нещасних випадках на виробництві. 2. Способи штучного дихання, масаж серця. 3. Правильні способи обробки ран. Долікарська допомога при опіках різних ступенів.	2	Методичні матеріали
	ВСЬОГО ГОДИН	20	

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (лабораторні, семінарські, практичні)

№ з/п	Тема	Перелік завдань лабораторних робіт для виконання студентами	К-ть год.	Місце проведення заняття	Методичне і технічне забезпечення
1	2	3	4		5
МОДУЛЬ 1					
1	Організація навчання безпечним методам праці та проведення інструктажів з охорони праці.	1. Ознайомитися з типовими програмами вступного і первинного інструктажів на робочому місці. 2. Порядок проведення інструктажів. 3. Опанувати оформлення журналів, в яких реєструється проведення інструктажів.	2	Аудиторія кафедри	Методичні матеріали
2.	Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях.	1. Вивчити положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях. 2. спеціальне розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах.	2	Аудиторія кафедри	Методичні матеріали
3.	Атестація і раціоналізація робочих місць.	1. Загальні положення атестації робочих місць. 2. Загальні положення раціоналізації робочих місць. 3. Естетика на виробництві.	2	ЛПЗ-МЗ, Т-1	Аудиторія кафедри
4.	Паспортизація санітарно-технічного стану умов і охорони праці на підприємствах.	1. Виявлення на робочому місці шкідливих і небезпечних виробничих чинників та причин їх виникнення. 2. Визначення стану основних елементів виробничих приміщень. 3. Визначення показників стану безпеки праці. 4. Визначення нормативних і фактичних значень шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища.	2	таблиці 3.1. №5, 14, 34, 3.2. № 36, 3.3. № 26,27 3.4. № 28, 29, 30,31,32	Аудиторія кафедри
5.	Система нормативно-правових актів з охорони праці. Конституційні засади охорони праці в Україні. Гарантії прав.	1. Режим робочого часу і відпочинку. 2. Охорона праці жінок, підлітків та осіб із зниженою працездатністю. 3. Забезпечення спецодягом і засобами індивідуального захисту робітників. 4. Державний нагляд, відомчий і громадський контроль за станом умов і охорони праці. 5. Відповідальність посадових осіб за порушення законів, стандартів,	2	Закон України «Про охорону праці», Конституція України.	Аудиторія кафедри

		норм, правил та інструкцій з охорони праці. 6. Відшкодування збитку потерпілим від нещасних випадків і професійних захворювань.			
МОДУЛЬ 2					
6.	Гігієна праці. Особиста гігієна працівників підприємств. Основи виробничої санітарії.	1. Особливості умов праці у рибництві. 2. Загальне поняття про гігієну праці та виробничу санітарію 3. Мікроклімат робочої зони. 4. Види виробничого освітлення 5. Шум, вібрація, ультра- та інфразвук.	2	Аудиторія кафедри	Таблиці 8, 9, 10
7.	Гігієна праці та техніка безпеки при роботі з деззасобами	1. Класифікація шкідливих речовин в залежності від ступеня небезпеки 2. Заходи безпеки при використанні отрутохімкатів.	2	Аудиторія кафедри	Таблиця 25
8.	Дослідження параметрів мікроклімату робочої зони.	1. Контроль вмісту шкідливих речовин в повітрі робочої зони. 2. Дослідження забрудненості робочої зони шкідливими речовинами. 3. Дослідження та оцінка ефективності вентиляції. 4. Розрахунки природного та штучного освітлення робочої зони. 5. Визначення рівня шуму на робочому місці. 6. Розрахунок шумопоглинального екрану. 7. Система захисту людей від іонізуючого випромінювання. 8. Оцінка виробничого шуму та параметрів вібрації.	2	таблиці № 35, 8, 38	Аудиторія кафедри
9.	Перша медична допомога потерпілому на виробництві	1. Перша медична при травмах. 2. Перша медична при раптовому погіршенні здоров'я. 3. Перша медична при укусах та захворювань в наслідок контакту з тваринами. 4. Перша медична при отруєннях, обмороженнях, та опіках. 5. Перша медична при кровотечах, при втраті свідомості. 7. Перша медична в наслідок дії високих та низьких температур	2	таблиці № 35, 8, 38	Аудиторія кафедри
10.	Електробезпека та пожежна профілактика.	1. Дослідження дії електричного струму на організм людини. 2. Вибір і розрахунок заземлюваних пристроїв. 3. Розрахунки занулення електроустановок. 4. Визначення категорій виробництв, приміщень, будівель за вибухопожежною та пожежною	2	таблиці №7,9,10,12, 52, 55, 2, 4, 49	Аудиторія кафедри

		небезпекою. 5. Оцінка часу евакуації персоналу з виробничих приміщень в разі пожежі.			
	ВСЬОГО ГОДИН		20		

САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва модулів	Контрольні питання та завдання для самостійного вивчення	Кількість годин	Форма звітності та контролю
Модуль-1 Правові та організаційні основи охорони праці.	Правові та організаційні основи охорони праці. Структура, складові та функціонування охорони праці в галузі. Стан умов праці на виробництві. Відповідальність посадових осіб за порушення законів. Державний нагляд і громадський контроль за станом умов охорони праці. Травмонебезпечні виробничі фактори. Класифікація травмонебезпечних виробничих факторів. Підвищення безпеки праці та профілактика травматизму. Стан умов праці на виробництві. Система управління охорони праці. Профілактика виробничого.	33	Написання реферату
Модуль-2 Охорона праці на виробництві. Гігієна праці.	Особиста гігієна працівників виробництва. Пожежна безпека. Мікrokлімат робочої зони і його характеристика. Допустимі рівні шкідливих речовин, засоби індивідуального захисту від шкідливих речовин. Професійні захворювання небезпечні для людини. Профілактика простудних захворювань та інвазій у робітників. Дезінфекція спецодягу, заходів індивідуального захисту, інвентарю.	33	Усний, тестовий контроль або написання реферату
Всього годин		66	

ПЕРЕЛІК МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Шифр	Назва методичної розробки
П-1	Типове положення про навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці.
П-2	Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві
П-3	Інструкція з охорони праці риболова
П-4	Законодавство України про охорону праці (у чотирьох томах). – К, 1995.
П-5	Закон України о пожарной безопасности.
	Маменко А.М., Корсун Б.А., Тertiшний А.А. Основы охраны труда. Учебное пособие. Харьков, 2005.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ДОПОВІДЕЙ, РЕФЕРАТИВ І КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

№ п/п	Найменування теми
1.	Науково-технічний прогрес і безпека праці в рибництві

2.	Основні положення законодавства України про працю
3.	Соціально-економічне значення охорони праці в рибництві
4.	Сучасні проблеми покращення умов праці в рибництві
5.	Досвід закордонних країн по реалізації заходів охорони праці в рибництві
6.	Вплив ринкових відносин в економіці по стимулюванню покращення умов праці у рибництві
7.	Небезпечні виробничі фактори які виникають під час роботи у рибництві
8.	Гігієнічна характеристика умов праці у рибництві
9.	Медичні профілактичні заходи по збереженню і покращенню здоров'я робітників рибництва
10.	Правове забезпечення заходів по охороні праці і техніці безпеки робітників рибництва

**ПЕРЕЛІК ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ
(ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ**

Шифр	Назва технічних (прилади, інструменти, реактиви) засобів навчання
3	Прилади контролю параметрів мікроклімату (термометр, психрометр, універсальний газоаналізатор, монометр).
6	Засоби індивідуального захисту: протигази, респіратори, ВМП, гумові рукавички, чоботи, фартухи, накидки, комбінезони, медичні аптечки тощо

**ПЕРЕЛІК ТАБЛИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ
(ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ**

№	Назва таблиці
1	Деление зданий и сооружений по огнестойкости
2	Основные мероприятия, обеспечивающие безопасную работу на электрических установках
3	Противопожарные разрыв между открытыми складами и постройками
4	Напряжение: прикосновения, шага
5	Показатели травматизма (коэффициенты травматизма)
6	Кoeffициенты запаса прочности троса при подъеме различных грузов
7	Степень переносимости человеком тепловой радиации
8	Оптимальные нормы температуры, относительной влажности и скорости движения воздуха в рабочей зоне производственных помещений
9	Нормы температуры, влажности и скорости движения воздуха в рабочей зоне, производственных помещений на рабочих местах
10	Предельно допустимые концентрации (ПДК) вредных веществ в воздухе рабочей зоны в зависимости от степени опасности
11	Анализ производственного травматизма (способы изучения)
12	Схема оперативного контроля за состоянием охраны труда и техники безопасности
13	Основные мероприятия по технике безопасности при проведении дезинфекции
14	Основные правила техники безопасности при проведении ветеринарно-санитарных мероприятий
15	Пожарная безопасность
16	Пути передачи возбудителя инфекции
17	Оборудование для водоснабжения
18	Требования к территории и помещениям
19	Спецодежда и защитные средства
20	Территория фермы и животноводческие помещения

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Маменко А. М. Охрана труда в животноводстве / Маменко А. М., Емец З.В. – Харьков. – 2010. – 168 с.
2. Маменко А. М. Охрана труда / Маменко А. М., Емец З.В. – Харьков. – 2010. – 177с.
3. Закон України “Про охорону праці”, - К.: 2000.
4. Законодавство України про охорону праці (у чотирьох томах). – К., 1995
5. Закон Украины о пожарной безопасности. – К., 1993.
6. Бакшеев П.Д., Богдановский А.В., Ивахно В.К. Справочник по охране труда и технике безопасности в животноводстве. – К.: Урожай, 1985.
7. Солуянов П.В., Гряник Г.Н., Большов М.М. Охрана труда. – М.: Колос, 1977.
8. Конарев Ф.М. Охрана труда – М.: ВО Агропромиздат, 1988.
9. Давидов О.М., Темніхатов Ю.Д. Основи ветеринарно-санітарного контролю в рибництві: Посібник. – Київ, 2004. – 144 с.
10. Наказ 16.06.2006 № 365 Про затвердження Правил охорони праці для працівників берегових рибообробних підприємств Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 серпня 2006 року за № 1005/12879.

ДОДАТКОВА

11. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці., К.: Урожай, 2004.-408 с.
12. Збірник примірних інструкцій з охорони праці для працівників під час виконання робіт у тваринництві.-К., 2000
13. Правила охорони праці в лабораторіях ветеринарної медицини.-К., 2000

Інтернет-ресурси

1. <http://www.dnop.kiev.ua> -Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
2. <http://www.mon.gov.ua> -Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
3. <http://www.mns.gov.ua> -Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
4. <http://www.social.org.ua> -Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
5. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
6. <http://www.iacis.ru> Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств–участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
7. <http://base.safework.ru/iloenc> -Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
8. <http://base.safework.ru/safework> -Библиотека безопасного труда МОТ.
9. <http://www.nau.ua> -Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
10. <http://www.budinfo.com.ua> -Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН ГОСТ ДСТУ».